

GREETJE VAN DEN BERG

De schrijver
en zijn vrouw

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

‘Het stinkt hier.’ Clemens Poortmans haalt demonstratief zijn neus op.

‘Dat noem je geen stinken.’ Zijn vrouw Sonja geeft hem een por. ‘Dit is de geur die bij het buitenleven hoort.’ Haar stem klinkt verliefd. ‘Het is een geur die zoveel herinneringen oproept. Ik word er gewoon een beetje emotioneel van.’

De makelaar die bij hen staat, knikt met zijn hoofd in de richting van een tractor die over de inmiddels kale akker rijdt. ‘Daar is de schuldige. Wat mij betreft gaan we snel naar binnen. Gelukkig dat er niet dagelijks gegierd hoeft te worden.’ Hij knikt met een brede grijns naar Clemens. ‘Uw vrouw heeft gelijk. Dit hoort bij het buitenleven. Op zo’n dag kunt u beter de was niet buiten hangen.’

Clemens antwoordt niet. Hij is de grapjes over zijn staat als huisman inmiddels gewend. Misschien had hij dat de makelaar vanmorgen niet moeten vertellen, maar hij wil er niet om-

heen draaien. Zelf heeft hij er geen moeite mee dat hij die functie vervult en de zorg voor hun dochter Noa op zich neemt, terwijl Sonja werkt aan haar carrière als financieel adviseur bij een grote bank. Waarom hebben anderen er altijd moeite mee?

Hij loopt achter de makelaar aan, kijkt naar de kreukels in het achterpand van diens grijze colbert, naar de pantalon die over zijn glimmend gepoetste schoenen valt. Ondanks zijn lange, magere gestalte loopt de man met kleine, snelle stappen. Clemens maakt een grapje tegen Sonja, maar ontdekt dat hij in het luchtledige praat. Ze is hem niet gevolgd. Met grote stappen loopt ze door de tuin in de richting van een klein hekje. De verschillende vrijstaande huizen worden met elkaar verbonden door een smal pad.

Hij staat stil. Hier in de landelijke omgeving van de polder lijkt ze niet goed te passen met haar pumps en zwarte trenchcoat.

Aan het einde van de tuin houdt ze stil. Ze draait zich om. ‘Drieënzeventig stappen!’ roept ze. ‘Zou het zo’n vijfenzestig meter zijn?’ Ze lacht en langzaam komt ze weer zijn richting uit lopen. Haar donkere ogen glanzen, ze heeft blossen op haar wangen. Hij

heeft haar sinds lang niet zo uitgelaten gezien.

‘Hier wil ik wonen,’ zegt ze als ze weer bij hem is. ‘Stel je voor, Clemens, hier kun je in alle rust aan je roman werken.’

Waarom had hij toch toegestemd om met haar naar dit huis in de polder te gaan kijken? Hij wil helemaal niet verhuizen. In Amsterdam voelt hij zich als een vis in het water. Daar is hij geboren en getogen, en hij heeft altijd gedacht dat Sonja het daar ook naar haar zin had.

‘Lijkt het je niet heerlijk om hier te midden van die rust en ruimte te werken?’ gaat ze door. ‘Geen verkeerslawaaï, alleen een tractor op het land...’

‘Geen lawaaï, wel stank.’ Hij grijnst als een boer die kiespijn heeft. Sonja had hem nooit horen klagen over het huis waar ze nu woonden. Daar kon hij prima werken als Noa naar de peuterspeelzaal was of ’s avonds als ze sliep. Als zijn inspiratie het liet afweten, wat regelmatig gebeurde, ging hij naar buiten. Voor rust zocht hij het park in de buurt op en anders liep hij door de winkelstraten. Meestal koos hij voor die laatste optie. Er was niets wat hem meer inspireerde dan het slenteren

tussen allemaal onbekende mensen. *‘Man lebt in einer großen Stadt und ist doch so allein,’* zong Marlene Dietrich ooit. Hij voelt zich er niet alleen. Nooit!

‘Bent u schrijver?’ vraagt de makelaar, die geduldig heeft gewacht. Er klinkt ineens iets van bewondering in zijn stem.

‘Mijn man kan prachtige verhalen schrijven,’ antwoordt Sonja in zijn plaats. ‘En hier kan hij dan eindelijk zijn roman schrijven.’

‘Daar is dat tuinhuisje uitstekend geschikt voor,’ meent de makelaar. Hij beent al in de richting van het houten huisje dat aan de zijkant van het huis staat. ‘Ze hebben het zo geplaatst dat je uitzicht over de akker hebt. Met zo’n panorama moet het schrijven van een roman niet moeilijk zijn.’

‘Ik schrijf geen streekroman,’ zegt Clemens stug. Hij had een hekel aan makelaars, aan verzekeringsmensen, aan garagehouders, kortom, aan alle mensen die hem met gladde praatjes iets probeerden aan te smeren. Hij zucht.

‘Lieverd, als je dit niets vindt, moet je het eerlijk zeggen, dan zoeken we naar iets anders.’ Sonja legt haar hand op zijn arm. ‘Maar dit huis lijkt me zo ideaal omdat het aan de

voorzijde gewoon aan dat speeltuintje grenst. Noa kan hier rustig met andere kinderen spelen.'

'Ze speelt nu bij de peuterspeelzaal ook met andere kinderen.'

'Een paar keer in de week. Hier kan ze naar buiten wanneer ze maar wil. Jij hoeft haar niet steeds te begeleiden. Dit is toch een veel prettiger leefomgeving voor een kind dan een bovenwoning in Amsterdam? Ik kan erover meepraten. Ik ben in dezelfde omgeving opgegroeid en dat gun ik mijn kind ook. Ik heb hier echt een heerlijke jeugd gehad.'

Hijzelf was in Amsterdam groot geworden. Het had hem geen trauma's opgeleverd. Er waren andere dingen die hem trauma's hadden opgeleverd, maar niet zijn opvoeding in de grote stad.

'En ze hebben hier in het dorp ook een kroeg,' gaat Sonja verder. 'Als je er even uit wilt om een biertje te drinken, kun je dat hier ook doen.'

Kent ze hem zo slecht? Meent ze echt dat hij alleen naar het café gaat voor een glas bier? Begrijpt ze niet dat het om een ritueel gaat? Café De Kameel is een inspiratiebron, een ontmoetingsplek met gelijkgezinden. Als

hij binnenkomt bestelt hij soms eerst koffie, maar vaker meteen een biertje. Het is zijn gewoonte om daar dan even te blijven staan en de andere bezoekers te observeren. Meestal zitten zijn collega's in dezelfde hoek. Na een paar slokken slentert hij met zijn glas in zijn hand naar hen toe. Daar wordt hij meteen opgenomen in hun gesprekken over politiek, over kunst en cultuur, over gebeurtenissen in de wereld en over 'het vak'. Ze zijn in zijn mening geïnteresseerd en na afloop keert hij weer geïnspireerd huiswaarts. Dáár draait het allemaal om, niet om dat biertje. Bier zal hij inderdaad best in het dorpscafé kunnen krijgen, maar hoeveel collega's zal hij ontmoeten in dit gat? Ze kunnen hier het woord literatuur vast niet eens spellen. Als hij hier over W.F. Hermans begint, zullen ze willen weten welke quiz die man presenteert.

'We hebben het er straks nog wel over,' zegt hij met een blik op de makelaar die nu toch wat ongedurig lijkt te worden.

'En het lijkt me zelf zo heerlijk om op dit plekje na een lange werkdag tot rust te komen,' speelt Sonja haar laatste troef uit.

'Nadat je dan ook nog een uur hebt moeten rijden om thuis te komen,' brengt hij ertegen

in. ‘Met files doe je er zelfs nog langer over.’
‘Juist in die tijd kan ik m’n werk loslaten.’
Ze heeft het laatste woord.
Ze heeft altijd het laatste woord.

Na het bekijken van de bovenverdieping weet Clemens zeker dat er geen ontkomen meer aan is. Sonja loopt door het huis, maakt plannen voor de inrichting, ziet alleen maar voordelen en probeert haar enthousiasme over te brengen. Ze klinkt als een verliefde tiener die haar ouders moet overtuigen dat de drugsverslaafde nietsnut, die ze net aan hen heeft voorgesteld, voor haar de ware is. ‘Amsterdam ligt niet aan het einde van de wereld. Als jij in het weekend naar je vrienden wilt, ben je er in een uurtje. Wat is nou een uurtje?’

Hij heeft geen vrienden in Amsterdam. Wie Sonja ‘vrienden’ noemt, zijn de collega’s met wie hij in het café praat. Ze begroeten hem elke keer als een oude bekende, maar ze zullen hem niet missen als hij niet meer opduikt. Hij heeft er zelf al zo veel zien komen en zien gaan.

Hij spreekt haar toch niet tegen. Sonja wil graag dat hij vrienden heeft, dat hij net zo sociaal is als zij.

Voor het raam van de bovenverdieping ziet hij het verlaten speeltuintje vol kleurige speeltoestellen. Het uitzicht aan de voor- en achterzijde van het huis maakt een wereld van verschil. De andere kant biedt een weids uitzicht over de landerijen. Hier staan de verschillende fraaie nieuwbouwwoningen gegroepeerd rond een speeltuin met diverse houten speeltoestellen en een klein grasveld met een zandbak.

‘Regenbooghof’ ontdekt hij op het straatnaambord. Een opgewekte naam die op dit moment niet bij deze plek past. De buurt is uitgestorven. Er is geen kind in de speeltuin te zien, er staan geen auto’s op de diverse opritten. Alleen een eindje verderop gaat een oudere vrouw het onkruid in haar tuin verbeteren te lijf. Met haar warrige, grijze haar en donkere kleding versterkt ze zijn gevoel van desolaatheid alleen maar.

Hij houdt ervan om alleen te zijn, maar niet in zo’n troosteloze omgeving. Een rilling kruipt langs zijn ruggengraat omhoog.

‘Op dit moment schijnt de zon,’ stribbelt hij met de moed der wanhoop tegen. ‘Maar hoe denk je dat het er hier uit zal zien als het straks herfst is, als het koud is en regent?’

‘Als er iemand ervaringsdeskundige is op dat gebied, ben ik het wel. Het kan hier verschrikkelijk grijs zijn, maar dan maakte mijn moeder het in huis altijd extra gezellig. En dan voelt het zo feestelijk als de lente zijn intrede doet. Juist in deze omgeving komen alle jaargetijden tot hun recht.’

De makelaar wiebelt van zijn ene op zijn andere voet en probeert onopvallend op zijn horloge te kijken.

‘Laten we er thuis verder over praten,’ stelt Sonja voor. ‘U hoort nog van ons.’

De makelaar veegt het zweet van zijn voorhoofd met een hagelwitte zakdoek die hij daarna als een prop in de zak van zijn colbert stopt. Zijn slappe handdruk voelt plakkerig. ‘Tot ziens, hoop ik.’ Waterige blauwe ogen kijken Sonja strak aan. Hij weet heel goed bij wie hij de meeste kans maakt. ‘Ik denk dat de eigenaar van deze woning nog wel over zijn prijs wil onderhandelen.’

Met snelle, kwieke tred loopt hij naar zijn auto.

Als Clemens even later naast Sonja in haar glanzende zwarte sportwagen het dorp verlaat, voelt hij zich bijna duizelig van opluchting. Hij steekt zijn hand op naar de oude da-